

Γιάννης Παλλήκαρης, πρόεδρος του Πανεπιστημίου Κρήτης

«Είμαι απογοητευμένος»

Το νομοσχέδιο που έδωσε η υπουργός δεν είναι ένας νόμος-πλαίσιο όπως περιμέναμε, ένας νόμος λιτός όπως επακριβώς μας είχε αναφέρει η υπουργός στην τελευταία Σύνοδο των πρυτάνεων. Είναι ένας νόμος πολύ ειδικός και πολύ διευρυμένος.

Το θέμα της αυτοτέλειας των πανεπιστημίων παραμένει ακόμη ανοικτό σε πολλά σημεία. Νομίζω ότι ο νόμος σε πολλά θέματα έχει μεταθέσει πολλές καυτές αποφάσεις και αρμοδιότητες στα πανεπιστήμια, πράγμα που είναι και θετικό και αρνητικό. Υπάρχει δηλαδή μια αυτοτέλεια αλλά όχι εφ' όλης της ύλης. Ενώ μας χρεώνει την απόφαση για τους χώρους του ασύλου μας περιορίζει αρκετά κυρίως στην ακαδημαϊκή μας λειτουργία αλλά και ταυτότητα.

Το θέμα των 4ετών συμβολαίων είναι μια προσέγγιση προς την ορθή κατεύθυνση αλλά χρειάζεται βάθος χρόνου για να αξιολογηθεί το μέτρο αυτό. Θα πρέπει αυτά τα συμβόλαια να είναι τουλάχιστον στην αρχή αρκετά ευέλικτα και επαναπροσδιοριζόμενα ως προς το θετικότερο, μέχρι να βρεθούν τα επιθυμητά μοντέλα λειτουργίας. Αυτή ακριβώς είναι και η έννοια του πλαισίου που ζητούμε, το οποίο αρχικά διευρυμένο και στη συνέχεια πιο εξειδικευμένο να λειτουργούσε σαν ένα κανονικό και όχι ανάστροφο «χωνί» έτσι ώστε σε έναν ορίζοντα δεκαετίας να έδινε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Προσωπικά, είμαι απογοητευμένος επειδή η υπουργός ενώ δεσμεύτηκε προ δεκαπενθημέρου, στα πλαίσια ενός καλοπροαίρετου διαλόγου με τα ΑΕΙ και τη Σύνοδο των Πρυτάνεων, πριν καταθέσει το νόμο στη Βουλή να τον θέσει έστω και για σύντομο χρονικό διάστημα υπόψιν μας. Τώρα, στην ουσία μας δίνει μηδενικό χρόνο για αυτή την πράξη.

Γιώργος Μπαμπινιώτης, τέως πρόεδρος του Πανεπιστημίου Αθηνών

«Προς τη σωστή κατεύθυνση»

Θεωρώ πολύ θετικό και κέρδος που βγήκε από την όλη συζήτηση -και κυρίως από τις κινητοποιήσεις των πανεπιστημιακών- το γεγονός ότι πέρασε στο νόμο επιτέλους ως κύριο θέμα η αυτοδιοίκηση. Γι' αυτό και δεν μπορώ παρά να θεωρήσω ότι η πρόταση κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση.

Βεβαίως, θα πρέπει να γίνουν κατά τη συζήτηση στη Βουλή εξειδικεύσεις του θέματος, ανάλυση και περιγραφή της αυτοδιοίκησης και δεσμεύσεις εκ μέρους του υπουργείου Παιδείας ότι θα τηρηθεί και θα εφαρμοσθεί η αυτοδιοίκηση σε ευρεία κλίμακα. Αναρωτιέμαι λ.χ. τι θα γίνει και αν μέσα στην αυτοδιοίκηση περιλαμβάνεται το βασικό δικαίωμα των πανεπιστημίων να ορίζουν τον αριθμό των φοιτητών που μπορούν να εκπαιδεύσουν. Δύο ακόμη θέματα νομίζω ότι πρέπει να συμπεριληφθούν από τώρα σε κάθε συζήτηση για μεταρρύθμιση:

* Το ένα είναι να ξεκαθαριστεί από τώρα πώς θα αντιμετωπιστεί η στήριξη της έρευνας στα πανεπιστήμια, επειδή δεν νοείται πανεπιστήμιο χωρίς έρευνα και από αυτό εξαρτάται και το μέλλον του.

* Το άλλο είναι ότι οποιαδήποτε πρόταση για μεταρρύθμιση θα πρέπει να περιλαμβάνει συγκεκριμένες δεσμεύσεις για τη χρηματοδότηση, τις λειτουργίες και την έρευνα στα πανεπιστήμια. Αυτά τα σημεία είναι για μένα τα βασικά. Το ένα μπήκε σε ένα δρόμο, για τ' άλλα δεν ξέρω τι δεσμεύσεις υπάρχουν.

Τόσο το θέμα του ασύλου όσο και όλα τα άλλα θέματα, από τη φοίτηση των φοιτητών μέχρι και τις εξετάσεις, πρέπει να υπαχθούν, για να έχουν μόνιμο και αποτελεσματικό χαρακτήρα, στο πλαίσιο μιας ουσιαστικής και υπεύθυνης αυτοδιοίκησης όπως συμβαίνει με όλα τα πανεπιστήμια της Ευρώπης. Η περιφρούρηση του ασύλου είναι προνόμιο και υποχρέωση ολόκληρης της πανεπιστημιακής κοινότητας, η οποία πρέπει να ευαισθητοποιείται και να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά κάθε παραβίαση του ασύλου από μη φοιτητές.

Για τα 4ετή προγράμματα: Η πείρα έχει δείξει ότι ένα πανεπιστήμιο δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς σωστό και έγκαιρο αναπτυξιακό προγραμματισμό. Θεωρώ θετική τη θέσπιση του 4ετούς προγραμματισμού υπό έναν όρο: ότι θα υπάρξουν σαφείς δεσμεύσεις από την πλευρά του υπουργείου να σεβαστεί τον προγραμματισμό και την προγραμματιζόμενη ανάπτυξη και τις ανάγκες που θα θέτουν τα πανεπιστήμια μέσα από έναν ειλικρινή και δημιουργικό όσο και ρεαλιστικό διάλογο.

Το πιο σημαντικό είναι ότι δεν πρέπει ο 4ετής προγραμματισμός να οδηγήσει άμεσα ή έμμεσα σε οικονομική εξάρτηση των πανεπιστημίων, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε αδιέξοδο τη λειτουργία σχολών που δεν θα μπορέσουν να εξοικονομήσουν πρόσθετους πόρους πέραν της κρατικής επιχορήγησης.

Θεωρώ, τέλος, ότι χρειάζεται ακόμη μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στα πανεπιστήμια και τους πανεπιστημιακούς και μεγαλύτερη απεξάρτηση των υπευθύνων, των αρμοδίων του ΥΠΕΠΘ από μια αυστηρά γραφειοκρατική και κρατικιστική σύλληψη που συνέχισε το υπουργείο από παλιά μέχρι σήμερα.

Γεώργιος Δήμου, καθηγητής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

«Δεν λύνει τα προβλήματα»

Στον νέο νόμο υπάρχουν πολλά ασαφή σημεία και πολλές ελλείψεις. Η καθολική απαίτηση των πανεπιστημίων ήταν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια σε μεγάλο βαθμό που δεν τα δίνει ο νόμος. Το νομοσχέδιο δεν λύνει προβλήματα, βλέπει τα προβλήματα από άλλη σκοπιά.

Για τη διαφύλαξη του ασύλου, αυτό που χρειάζεται είναι μεγαλύτερη συναίνεση της ακαδημαϊκής κοινότητας και των φοιτητών. Οι καταλήψεις που γίνονται στα ιδρύματα είναι υπόθεση των πανεπιστημίων. Την κατάληψη θα τη λάβουμε ως παραβίαση του ασύλου ή όχι; Είναι θέμα που χρειάζεται ευρύτερη συζήτηση στα όργανα του πανεπιστημίου. Το άσυλο πρέπει να το δει κανείς με νηφαλιότητα, ούτε με αστυνομικά ούτε με διοικητικά μέτρα. Δεν είναι θέμα νόμου, δεν χρειάζεται νόμος.

Για τα υπόλοιπα θέματα που περιγράφει ο νόμος, πρέπει πρωτίστως η πολιτεία να τηρήσει αυτά που προγραμματίζει. Εχουμε παραδείγματα που άλλα προγραμματίσαμε με το υπουργείο κι άλλα έκανε. Δεν μπορεί, για παράδειγμα, να μας δίνει θέσεις ΔΕΠ και να μην μας δίνει χρήματα. Από τη στιγμή που γίνεται η προκήρυξη για μια θέση ΔΕΠ χρειάζεται να περάσουν 3 χρόνια για να καλυφθεί η θέση. Τα εμπόδια αυτά πρέπει να αρθούν. Και κανείς δεν μας εγγυάται γι' αυτό. Θα έχει αυτή τη συνέπεια το κράτος; Όλοι την ίδια σούπα ανακατεύουν, πότε αριστερόστροφα, πότε δεξιόστροφα. Η συγκεκριμένη μεταρρύθμιση ούτε προβλήματα λύνει ούτε προοπτική δίνει στα πανεπιστήμια. Όσο και να μεταρρυθμίζουμε, αν δεν μεταρρυθμίσουμε τη σκέψη μας και την νοοτροπία μας δεν πρόκειται να οδηγηθούμε πουθενά.